

Józsefváros Részvételi Költségvetése Koncepció

2021. szeptember

Írta
Józsefvárosi Önkormányzat
Részvételi költségvetés munkacsoport
Szakértők: Gosztonyi Márton, Merényi Miklós

Tartalomjegyzék

Polgármesteri bevezető	3
Mi a részvételi költségvetés? Modellek és választások	4
Részvételi költségvetés Józsefvárosban: a folyamat	6
1. Előkészítési szakasz	8
2. Ötletgenerálás szakasz	9
3. Technikai előszűrés és korrekciós szakasz	10
4. Állampolgári Gyűlés: ötlet kiválasztás és ötlet kidolgozás szakasz	11
5. Kampány és szavazás szakasz	13
6. Megvalósítás szakasz	14
7. Visszacsatolás, hatásmérés szakasz	15

Polgármesteri bevezető

A 21. század kihívásai és lehetőségei a magyarországi önkormányzatokat is szerepük és feladataik újragondolására készítik. Az önkormányzati szerep újrafogalmazásának középpontjában az a meggyőződés áll, hogy az önkormányzat több mint helyi szintű feladatok végrehajtója: az önkormányzat az állampolgárok által választott és fenntartott eszköz arra, hogy a helyi ügyeket intézze, a települést gondozza és fejlessze, a problémákat feltárja és kezelje, az állampolgárokkal párbeszédben és partnerségben. Ebből természetesen következik elköteleződésünk, hogy a döntéseket közelebb vigyük azokhoz, akiről szólnak.

A részvételi önkormányzat ezért egyrészt a korrekt, hatékony, akadálymentes és átlátható tájékozódás melletti elköteleződést jelenti, annak érdekében hogy minden állampolgár hozzájusson a számára fontos információkhoz függetlenül iskolai végzettségétől, értelmi képességétől vagy anyanyelvétől.

Elköteleztük magunkat továbbá az érdemi párbeszéd terepéül szolgáló fórumok és konzultációs folyamatok mellett, ahol a lakosság nem csak tájékozódik, hanem maga is kérdez, informál, kritikát és javaslatokat fogalmaz meg, amelyekre érdemi választ kap.

Hosszú távú cél, hogy az állampolgárok egyre növekvő mértékben tudjanak ellenőrzést gyakorolni és felelősséget vállalni a település döntéseiben. Ehhez szükség van arra, hogy az önkormányzat képes legyen bizonyos döntési és működési kompetenciákat átengedni az állampolgároknak vagy az állampolgárok egyes csoportjainak, az állampolgároknak pedig akarniuk kell felelősséget vállalni a döntésekért és ezek közösségi megvalósításáért. A részvételi költségvetés folyamatának kidolgozása ennek a hosszú távú folyamatnak az első lépése. Ez a szakmai anyag alkalmas olyan párbeszéd indítására, amely megalapozhatja mind az eljárással, mind a döntések tartalmával kapcsolatos közös döntést, végső soron pedig egy részvételi költségvetési tervezési folyamat elindítását.

A 2020-as koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet különösen nehéz helyzetbe hozta az önkormányzatok költségvetését. Céljaink között első helyen szerepel a nehéz helyzetbe hozott józsefvárosi lakosok gondjainak enyhítése. A részvételi költségvetést ez a helyzet két szempontból is érinti: azok a részvételi folyamatok, amelyek a tervezéshez elengedhetetlenek, a kijárási korlátozások keretei között ma átmenetileg nem megvalósíthatók. Másrészt: mivel részvételi költségvetés nem elképzelhető ezek nélkül a folyamatok nélkül, a szakértői anyagból következő lépésekre szintén csak akkor kerülhet sor, amikor ezt anyagi és fizikai körülményeink újra lehetővé teszik. Amellett, hogy a részvételi költségvetés beindítása mint stratégiai cél, bekerül az önkormányzat gazdasági programjába, az elkészült szakértői anyag olyan érték, amelyre az akadályok elhárulása után méltán építhetünk, mint a részvételi önkormányzati működés egyik sarokkövére.

Pikó András polgármester

Mi a részvételi költségvetés? Modellek és választások

A részvételi költségvetés (RK) a helyi demokrácia megerősítésének világszerte alkalmazott eljárása. Szemben más, egyéni részvételt előtérbe helyező technikákkal, az RK konkrét pénzügyi döntésekhez kötődik, melyekbe bevonják az érintett csoportokat, vagy a helyi lakosság egészét. A folyamat során az egyéni vélemények **kollektív tanácskozás során valódi, közösségi döntésekké formálódnak**. A modern RK a brazil Porto Alegre-ből kiindulva ma már világszerte települések tízezreiben működik. Olyan csoportoknak kínál beleszólást a közforrások elosztásával kapcsolatos döntésekbe, akik hagyományosan az önkormányzatok számára nem jelentek meg egyenrangú partnerként a döntéshozókészítésben, hiszen róluk, nekik, de jobbra **nélkülük születtek meg a döntések** (pl. nem is szavaznak a választásokon). Az RK olyan helyzetet teremt, amelyben a résztvevők nem az önkormányzat szolgáltatásainak fogyasztói, hanem a helyi közjavak kialakításában együttműködő, valódi állampolgárok.

Az RK folyamat nem egyszeri kampány, hanem éveken át ismétlődik. A bevonás részeként nyilvános tanácskozások keretében aktív állampolgári részvétel valósul meg, mely összességében valódi hatalommal ruhazza fel a résztvevőket az eredményeket illetően, továbbá ezen eredmények átláthatóak és számonkérhetőek. Az RK több, mint konzultáció, elengedhetetlen része úgy a demokratikus közvita (deliberáció), mint a döntéshozás, melynek során polgárok széles köre problémákat azonosít, vitat meg, rangsorol, tesz javaslatokat, majd ezeket projektté alakítja, végül pedig dönt róluk.

A folyamat során a résztvevők **megismerik egymás igényeit és nézőpontjait**, ami erősíti a szolidaritást a különböző háttérű lakosok között a közös ügyekben, és egy pozitív helyi identitás formálódásához járul hozzá. Az RK további előnye a helyi önkormányzat és a közösség számára, hogy a **“demokrácia iskolájaként”** szolgálva megismerteti az állampolgárokkal a döntéshozás nyelvét, szempontrendszerét és igényeik kifejezésének módját. A tájékozott polgárok egy atomizált közösségnél kevésbé vevők a politikai manipulációra, rugalmasabban reagálnak a változásokra és értékes hozzájárulást képesek adni a döntéshozóknak. A folyamat az **önkormányzatot képessé teszi a facilitátori szerepre**, így más ügyekben is képes lesz kezelni a felmerülő konfliktusokat. Az RK ugyanis nemcsak a lakosok panaszai számára teremt csatornát, de teret ad a problémák közösségi megoldásához is. Egy érett RK elősegítheti a források hatékonyabb allokációját, a **rövid és hosszútávú szempontok** közötti ellentétek és az érdekcsoportok közötti patthelyzetek feloldását is. Résztvevői ugyanis hajlamosak a hosszabb távon előnyökkel járó befektetéseket választani (pl. energiahatékonyság, zöldítés, oktatás) a presztízsberuházásokkal szemben. Az RK (más részvételi technikákkal együtt) kutatások szerint erősíti az adómorált, növeli a választói kedvet és új források megjelenéséhez is hozzájárul (pl. cégek támogatása, közösségi adományozás). Az RK nemzetközi jó gyakorlatai, sőt bizonyos, hozzájuk kapcsolódó informatikai fejlesztések is megismerhetőek, az RK-t alkalmazó városok között gyakran alakul ki partnerség. Ráadásul a technika sikeres bevezetése a település jó hírnevéhez és egy **pozitív helyi identitás** megerősödéséhez is hozzájárul.

A józsefvárosi RK koncepciójának kidolgozása során a Közösségi Részvételi Iroda által összehívott Részvételi költségvetés munkacsoport áttekintette a folyamat különböző nemzetközi

példáit és alternatív modelljeit¹. A választott modell logikájában leginkább a közösség szervezésre hangsúlyt helyező észak-amerikai (New York-i) modellhez áll közel. A fokozatosság elvét követve - és a magyar önkormányzatiság kötöttségeit figyelembe véve - nem törekszik dél-amerikai mintára a teljes költségvetésre ráhatással bíró folyamat kialakítására már az első évben. Másfelől, igyekszik elkerülni azokat a csapdákat, amelyekbe a környékbeli, kelet-közép-európai eljárások gyakran beleesnek, vagyis azt, hogy döntően online részvételi lehetőséget kínálva alaposan beszűkítik a deliberáció (tanácskozás) lehetőségét, így nem is kínálnak valódi döntést a polgároknak, csupán egy kampányszerű, ennél fogva nem is különösen népszerű PR-eszközt intézményesítenek. Ezzel szemben a józsefvárosi RK koncepció az önkormányzat részvételi koncepciójával összhangban már a kezdetektől **valódi állampolgári részvételt kíván teremteni**. Ezt szolgálják a társadalmi bevonás érvényesített szempontjai, az elérhetőség, akadálymentesség, integritás elvei, valamint az online és offline elemek egyensúlya. A kidolgozott koncepció célja, hogy a lehető leginkább csökkentse a kerületi léptékű közösségi részvétel bevezetésével kapcsolatos kockázatokat.

A koncepció számos olyan garanciális elemet tartalmaz, amelyek elejét veszik, hogy a közérthetőség, átláthatóság és válaszadás hiánya, vagy kudarcélmény miatt egyes résztvevők elveszítsék a bizalmukat a folyamatban, illetve kiábrándulva belőle destruktív módon, kritikus magatartással másokat is elidegenítsenek a részvételi eljárásoktól. Ilyen elem a lakosság széles csoportjainak bevonására való törekvés, a kiválasztási mechanizmusok önkényes befolyástól mentessége, a visszajelzés lehetősége és ezek átlátható kezelése, illetve beépítése a következő évi tervezésbe, továbbá a **versengés helyett a kollektív együttműködés** elvének érvényesítése, ami elejét veszi, hogy nyertesek és csalódott vesztesek polarizált csoportjai alakuljanak ki. Ezen szempontok érvényesítése ugyan többletmunkát jelent a lebonyolításban (pl. facilitátorok bevonása), ugyanakkor hozzájárul, hogy ne következzen be a részvétel tekintetében olyan kifáradás vagy bizalomvesztés, amely akár később más területeken is megnehezítheti az állampolgárok aktivizálását. A józsefvárosi részvételi költségvetés akkor lehet sikeres, ha a résztvevők azt érzik: **“tényleg mi döntöttünk”**, nem pedig azt, hogy igazoltak egy döntést, amit nem ők hoztak meg.

A részvétel legfontosabb erőforrása a **bizalom**: bizalom az önkormányzat eljárásaiban és bizalom a kollektív bölcsességben, vagyis abban, hogy az őket közvetlenül érintő ügyekben a lakosok maguk is képesek érdemi döntést hozni. Utóbbit hivatott erősíteni a döntéshozók és a hivatali dolgozók elkötelezése, bevonása a folyamatba tájékoztatás és konkrét részvétel útján. Az RK bizonyos kompetenciákat átad a lakosoknak, cserébe azonban a képviseleti viszony minőségében és mélységében is gyarapodhat. Végezetül, az RK fontos pedagógiai szerepet tölt be, amire a koncepció szintén súlyt fektet. Közérthető kommunikációval a lakosok jobban megértik a költségvetési döntéseket, dilemmákat és mozgásteret, ami a jelenlegi bizonytalan, forráselvonásokat hozó időszakban elemi érdeke az önkormányzatnak. Sőt, a folyamat akár erőforrásokat is mozgósíthat a helyi közfeladatok számára (önkéntesség, CSR-támogatások).

---

¹ A létező RK-modellekről bővebben: <https://bit.ly/3b4CVW9>

Részvételi költségvetés Józsefvárosban: a folyamat

A részvételi költségvetés bevezetése és meghonosítása Józsefvárosban egy többéves, folyamatos tanuláson alapuló folyamaton keresztül valósulhat meg, melynek során a kerület lakosai megismerkednek a részvételi költségvetés lehetőségével és a módszer beépül a lakosok értelmezési és cselekvési horizontjaiba. A kerület részvételi koncepciójának más elemeivel összhangban ezáltal meghonosodik egy aktív és közösségi cselekvésre, illetve döntéshozásra épülő módszer a VIII. kerületben, amely a helyi önkormányzat működési protokolljainak is része lesz. **Mindezzel a lakosok közösségi döntéshozási és helyi cselekvési potenciálja növekszik, valamint az önkormányzat működési protokolljai közelebb kerülnek Józsefváros lakosságához, a kerület működésének pénzügyi átláthatósága, ezen keresztül pedig az önkormányzat iránti bizalom is nő.**

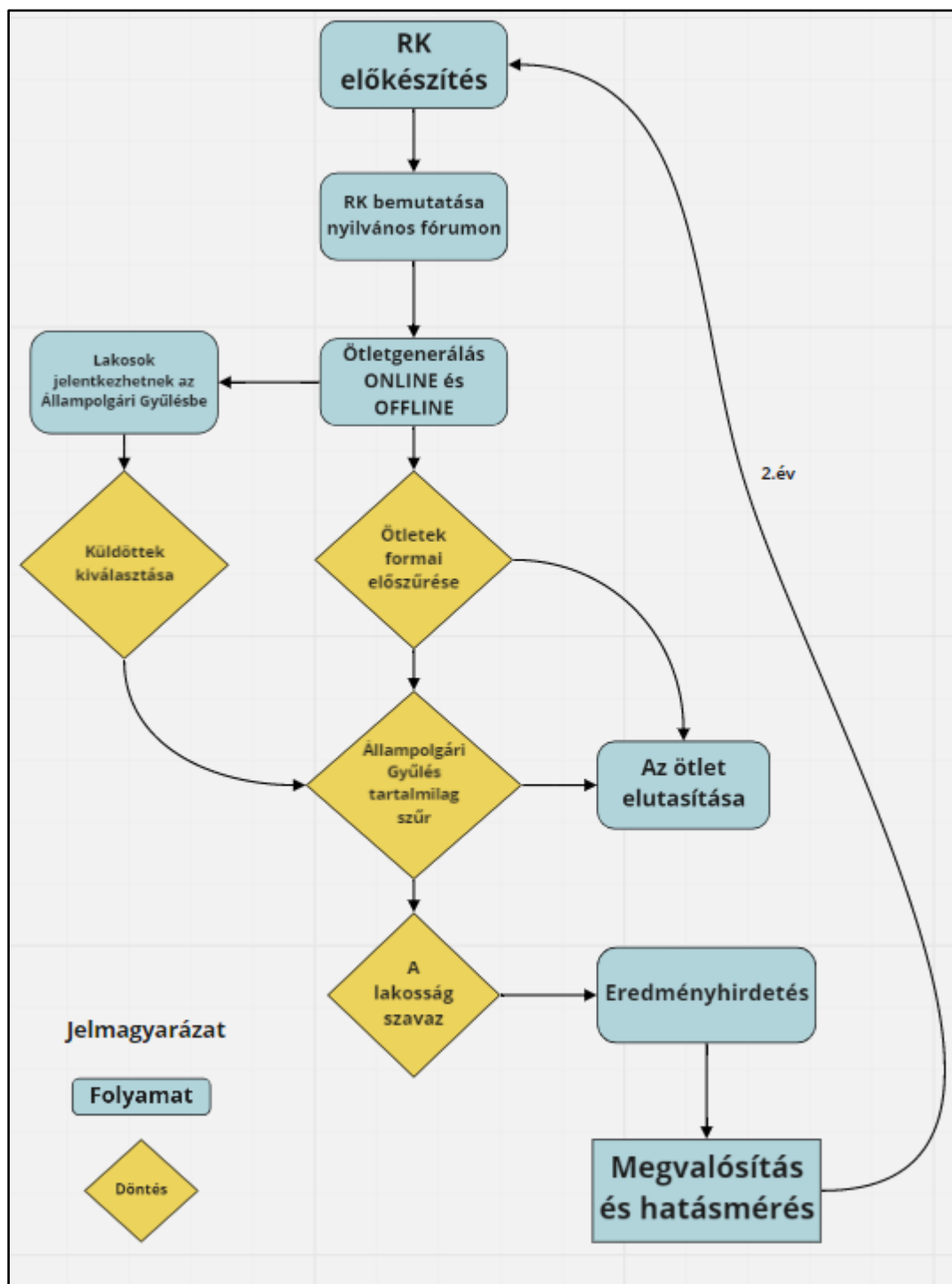
A folyamat első évében (bevezető szakaszában) az önkormányzati költségvetés egy elkülönített részéből finanszírozott, a kerület erre a célra kialakított körzeteiben megvalósuló, online és offline pályázat alapú, helyi ötletekre és egy lakosokból, szakemberekből és választott képviselőkből álló Állampolgári Gyűlés döntéshozatalára épülő folyamat keretében valósul meg. Ennek során a kerületi lakosok választják ki szavazás útján a megvalósítandó fejlesztési ötleteket, melyeket a következő évben az önkormányzat valósít meg. A hosszú távú tervezés azért kiemelten fontos, mert a második évtől - a folyamat iránti bizalom növekedésével párhuzamosan - ez organikusan kiegészülhet azzal, hogy a lakosok (vagy egy megcélzott költségvetési elemhez szorosan kötődő csoportok) nem csupán egy elkülönített alapról döntenek, hanem a kerület a költségvetés bizonyos elemeit, feladatait is az így kialakított és elmélyített részvételi eljárásokon keresztül tervezi meg. Kezdetben egy kisebb hányadról indul a részvételi költségvetés által érintett összeg, ám ez folyamatosan növelhető annak függvényében, ahogy a kerületben a folyamat egyre ismertebb és elfogadottabb lesz.

Tevékenységek	0. év	1. év	2. év	3. év	4. év	5. év
Projekt alapú részvételi költségvetés tervezése						
Projekt alapú részvételi költségvetés megvalósítása						
Projekt alapú részvételi költségvetés megvalósítása, illetve párhuzamosan 1 költségvetési elem részvételi alapon való tervezése						
Projekt alapú részvételi költségvetés megvalósítása, illetve párhuzamosan 2 költségvetési elem részvételi alapon való tervezése						
Projekt alapú részvételi költségvetés megvalósítása, illetve párhuzamosan több költségvetési elem részvételi alapon való tervezése						
Projekt alapú részvételi költségvetés megvalósítása, illetve párhuzamosan több költségvetési elem részvételi alapon való tervezése						

Józsefváros részvételi költségvetésének átfogó, több éves folyamatának ábrája

A következőkben a bevezető szakasz projekt alapú részvételi költségvetésének folyamatát mutatjuk be, melynek módszertana később, a költségvetési elemek közösség alapú tervezési folyamatában is irányadó lesz. A folyamat hét szakaszból áll, melyeket a következőkben egyenként mutatunk be, a teljes folyamatot pedig az alábbi ábra összegzi.

Józsefváros projekt alapú részvételi költségvetésének folyamatábrája

1. Előkészítési szakasz

A szakasz célja: A részvételi költségvetés megalapozása mind tartalmi, mind jogi-szabályozási, mind szervezeti szempontból, továbbá a RK offline és online kampányának beindításához szükséges anyagok elkészítése és kivitelezése.

A szakasz időintervalluma: min. 2 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

Szervezeti tevékenységek

- Az önkormányzat **döntést hoz** a józsefvárosi részvételi költségvetés elindítására, a költségvetéséből elkülönít egy részösszeget (irányzott összeg: 100-300 millió forint²), valamint kötelezettséget vállal a projektek megvalósítására.
- RK folyamat **kodifikációja** és hozzáillesztése az önkormányzat adott évi terveihez, több éves stratégiáihoz
- A RK-hez szükséges **szervezeti átalakítások** a részvételi iroda működésében és az iroda és más, az RK-ban együttműködő szervezeti egységek vonatkozásában. A stáb kialakítása, humán erőforrás tervezése a teljes folyamatra (belső + önkéntes)
- **Nyilvános fórum** szervezése a részvételi költségvetés tervezett folyamatáról, melyen kerületi lakosok, helyi civil szervezetek, és helyi vállalkozások képviselői vesznek részt. Ennek során a tervezett folyamat véleményezésre és tesztelésre kerül a lakosok részéről, szükség esetén módosításra kerülhetnek részfolyamatok, ezzel a fórum tájékoztató, valamint bizalomépítési funkciót lát el.
- **Körzetek meghatározása:** a RK indulásakor 3 körzetben valósul meg, melyek semleges mérőszámok (pl. beépítettség hányad, zöld terület, lakosság szám) alapján lesznek meghatározva. Bennük összekapcsolódnak a különböző negyedek. Körzetenként azonos összeg felhasználásáról dönthetnek majd a lakosok.
- Kidolgozásra kerül a folyamat **hatásmérésének** pontos módszertana.

Szervezetők, operatív szabályok kidolgozása

- A pályázat beadását segítő orientációs szempontok meghatározása. Ezek egy kombinált módszerrel alakulnak ki: alapul vesszük a negyedek szociális jellemzőit, a felmérések alapján az egyes területek kiemelt problémáit, az önkormányzat fejlesztési céljait.
- Kidolgozásra kerülnek a befogadott ötletek **konkrét pályázati paraméterei:** mire lehet pályázni és mire nem (építés, termék, szolgáltatás)
- Kidolgozásra kerülnek az offline ötletgeneráló **gyűlések szabályai** és pontos folyamata
- Kidolgozásra kerülnek az RK **küldöttekre, azok jelentkezésére és feladataira** vonatkozó pontos szabályok.

---

² Más fővárosi kerületek 100-300 millió Ft-ot irányoztak elő az első évben.

- Az első évben **önkéntes alapon** valósul meg. Később, ha a küldöttek és a közösségek kapcsolata megerősödik és organikusan megnövekednek a közösségi feladataik, megfontolandó ezek ellentételezése is.
- Fontos az **összeférhetetlenségi szabályok** meghatározása is (ki nem lehet küldött, pl. korábbi években már volt küldött, lebonyolítás résztvevője)
- **Kommunikációs terv** és kommunikációs csatornák kidolgozása
- **Toborzási és elérési terv** kidolgozása
- **Hatásmérés** pontos indikátorainak, visszajelzések adatköreinek meghatározása

Részvételi költségvetési anyagok kidolgozása

- **Projektjavaslat űrlap kidolgozása**
  - Egy beküldött ötletnek az alábbi elemeket kell tartalmaznia:
    - Ötlet leírása
    - Pontos helyszín meghatározása
    - Megfelelő körzet megjelölése
    - Becsült erőforrásigény
      - Ez kategória választással valósul meg, egy listából tudják kiválasztani a jelentkezők a becsült erőforrás igényt (kis projektek, közepes projektek, nagy projektek + intervallum)
    - Kapcsolódó lakossági részvétel, önkéntesség lehetősége (opcionális)
- **Küldöttek számára jelentkezési lap kidolgozása**
  - A jelentkezési lapon érdemes bekérni az alábbi információkat:
    - Melyik körzet/negyed lakója?
    - Mit vár a folyamattól, miért szeretnél küldött lenni (motiváció 2-3 mondat)?
    - Civil szervezeti tagság, vállalkozó-e, szakszervezet tagja-e?
- **Közérthető tájékoztató és szóróanyagok kidolgozása**
- **Felkészítő anyagok** elkészítése a stábnak (videók és handoutok), pl.
  - Hogyan kell modernálni egy gyűlést?
  - Hogyan kell facilitálni egy kiscsoportot?
- **Online felület/honlap/applikáció** elkészítése, tesztelése
- Hatásméréshez szükséges felmérési anyagok és **adatbázisok** elkészítése

Feladatok leendő workshop tartók és facilitátorok számára

- Felkészítés, tréningek tartása a workshopokat tartók számára

2. Ötletgenerálás szakasz

A szakasz célja: A szakasz célja, hogy minél több területet és igényt lefedő és jó minőségű, a lakók valódi igényeit lefedő ötletet gyűjtsünk össze egy közös (online) felületen, valamint offline workshopok során, egységesített formában.

A szakasz időintervalluma: 2 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

- **Toborzás és médiakampány**
- **Online felületen** történő ötletgenerálás:
  - Egy honlapon/applikáción működő űrlap megfelelő kitöltése
  - Ugyanide töltődnek majd fel az offline létrehozott ötletek is, így egy adatbázisban lehet majd kezelni az online és offline kidolgozott ötleteket
- **Offline gyűléseken** történő ötletgenerálás
  - Minden körzetben 2 db ötletgeneráló workshop valósul meg, így összesen 6 db workshop valósul meg a teljes folyamat alatt a kerületben
  - A workshopok, facilitátorok vezetésével folynak és két részre tagolódnak:
    - **1. rész: Problématérkép:** főbb célterületek beazonosítása a kerületrészen (Mik a legfontosabb problémák, min kellene javítani? Térben hol kellene, lehetne fejleszteni?) - nagycsoportos ötletelés és szavazás eredményeként egy (publikus) prioritási lista jön létre, ami hivatkozási alap a további gondolkodáshoz.
    - **2. rész:** Kiscsoportban a meghatározott területekre **ötleteket generálnak** a résztvevők (pl. öt fontosnak tartott téma szerint csoportosítva).
  - A folyamat végén ezek az ötletek (a beküldéshez szükséges formában) véglegesítésre és beküldésre kerülnek.
- Az offline és online beérkezett ötletek előbírálást után kikerülnek az RK honlapra/appra, ahol mindenki számára megismerhetők, megjegyzést és kérdést lehet írni hozzájuk, illetve véleménynyilvánító jelleggel kedvelni lehet őket.
- Az ötletgeneráláshoz szorosan kapcsolódik a **részvételi küldöttek toborzása**.
  - Mind az online beküldéskor, mind az offline gyűléseken, valamint a tájékoztató kampány / toborzás során is a lakosoknak lehetőségük van részvételi küldöttnak jelentkezni.

3. Technikai előszűrés és korrekciós szakasz

A szakasz célja: A beérkezett ötletek formai átnézése, visszaküldése további kidolgozásra, ha szükséges, illetve az ötletek jogi-technikai előszűrése. Ennek eredményeként áll össze a begyűjtött fejlesztési ötletek végleges listája, amiből a küldöttek választanak és szavazásra bocsátott projektet gyúrnak.

A szakasz időintervalluma: 1 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

- RK operatív csoport (hivatali szakértőkkel konzultálva) megvizsgálja az összes ötletet abból a szempontból, hogy:

- Tartalmazza-e az összes szükséges kitöltendő információt? Ha nem, akkor tisztázó kérdést küldünk az ötlet beküldőjének.
    - Amennyiben nem érkezik válasz, az ötlet kizárásra kerül.
  - Megfelel-e az ötletre vonatkozó nyilvános szabályoknak?
    - Belefér-e a költségkeretbe? Megvalósítható-e (pl. nem célozza-e magánterület fejlesztését)
    - Az önkormányzat feladatát érinti-e? Jogilag megvalósítható-e?
    - Lehet-e belőle egy éven belüli projekt (a költségek túlnyomórészt a következő évben merüljenek fel)?
    - Hiányos információ esetén itt is pontosítást kérünk, illetve a szabálytalan ötleteket kizátjuk.
  - Tartalmi okokból ebben a körben nem történhet elutasítás
- A fenti folyamattal párhuzamosan a küldöttnek jelentkezők közül kiválasztjuk a küldöttet (és póttagokat) a körzeti szintű Gyűlésekbe. A folyamat sorsoláson alapul és anonim, ám az adott képviseleti szempontokat érvényesíti:
    - *Projektet beadók és projektet nem beadók egyaránt kiválasztásra kerüljenek*
    - *Szociális szempontok figyelembevétele (nemi arányok)*
    - *Negyedek szerinti reprezentativitás figyelembevétele*
  - Az Állampolgári Gyűlés megszervezése
    - A küldöttek (kiesésük esetén a póttagok) meghívást kapnak a gyűlésre
    - A logisztika és terem leszervezése
  - A küldöttek kiválasztása az első évben meghívás alapú, azonban később a lakosok általi választássá (delegálássá) alakítható. Ebben az esetben a nyilvános gyűléseken (illetve online) választhatók meg a küldöttek, akik a folyamat során interakcióban maradhatnak a lakosokkal, beszámoltathatók és visszahívhatók lennének (ennek pontos mechanizmusa később kerül kidolgozásra).

4. Állampolgári Gyűlés: ötlet kiválasztás és ötlet kidolgozás szakasz

A szakasz célja:

A lakosok küldötteinek intenzív részvételével a beadott ötletek közül kiválasztásra kerülnek azok, amelyek végül a szavazólapra kerülnek, és ezeket a versengő ötleteket egy, az érdemi döntéshez szükséges, egymással hozzávetőleg azonos szintre kidolgozzák. A lakosokból, helyi politikusokból és szakértőkből álló Gyűlés közös munkájának célja, hogy a lehető legjobb, a lakossági igényeket leginkább lefedő projektek kerüljenek a szavazólapra.

A Gyűlések az első évben két, néhány órás délutáni/hétfégi közös munkából állnak, ezt később kiegészítheti egy harmadik rész, a kiválasztott projekteket bemutató expo, ahol a Gyűlések bemutatják munkájuk eredményét még a szavazás előtt a körzetek lakóinak egy offline eseményen, ahol még módosítható a végső lista, amiről a lakosok végül szavaznak. Látható, hogy az ötletek "tulajdonlása" részben elválik annak eredeti gazdájától, az ötlet a folyamatban önálló életre kel és a közösség bölcsességén átszűrve több lépésben továbbfejlesztésre kerül,

olyan elemekkel, szempontokkal kiegészítve, amelyekre az eredeti ötletgazda esetleg nem is gondolt. Ezzel a RK projektervei csak részben adnak teret az egyéni lakók versengő kreativitásának, szellemességének, hiszen a folyamatban az ötletek valódi, egyaránt értékes "közjavakká" válnak, melyek közül a közösségnek végül választania kell.

Eredmény: Körzetenként 10-15 projekt kerül kiválasztásra-kidolgozásra (ennyi kerül a szavazólapra). Ez összesen 30-45 projektet jelent.

A szakasz időintervalluma: 1 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

- Összesen 6 darab (3 körzetben 2-2 alkalom) Állampolgári Gyűlésre kerül sor az első évben.
- **1. alkalom: kiválasztás**
  - A résztvevők **megismerik** a technikailag előbíralt javaslatokat, az azokra érkezett reakciókat, közösen **kiértékelik** (pontozzák) - itt egy orientáló szempontrendszer adunk: szükséges-e, közérdekű-e, összhangban van-e a gyűléseken megfogalmazott prioritásokkal, ár-érték arányban van-e értelme megvalósítani.
  - A küldöttek összevonhatnak párhuzamos projekteket, vagy több, kisebb súlyú, hasonló javaslatot egy csomaggá alakíthatnak
  - A küldöttek szavazással véglegesítenek egy listát, melynek elemeihez a következő körben egy, az eredeti javaslatnál bővebb leírás készül.
- **2. alkalom: kidolgozás**
  - A kiválasztott javaslatokat a küldöttek kis csoportokban kidolgozzák egy olyan - a javaslatok közt összemérhetőséget biztosító, közel azonos - szintre, ami alapján az önkormányzat azt már be tudja árazni, potenciálisan meg tudja valósítani és ez számon kérhető (összhangban van a lakossági igényekkel).
  - A folyamatot facilitátor és szakemberek is segítik, akik válaszolnak a felmerülő kérdésekre. A kidolgozás során a projektek egy becsült költséget is kapnak, amit a szavazás során felhasználnak, így ezt a kidolgozás eredményének birtokában az egyes projektötletekre véglegesíteni kell a hivatal bevonásával.

- Állampolgári Gyűlés összetétele körzetenként:

Résztevői csoportok	Fő	1. találkozó - kiválasztás	2. találkozó - kidolgozás	Szavazati jog
Kerületi lakos - projekt ötlete volt	5	5	5	Van
Kerületi lakos - nem volt projekt ötlete	10	10	10	Van
Egyéni képviselők	5	5	-	Van
Hivatalnokok	2	2	2	Nincs
TOTAL	22	22	17	

5. Kampány és szavazás szakasz

A szakasz célja:

A RK-re elkülönített összegről szavazás útján a helyi lakosok döntenek, hogy milyen projektek megvalósítására szánják. Első évben egyenlő arányban, később valamilyen világos szociális/gazdasági indikátor szerint is lehetséges. A szakasz célja, hogy minél többen, és a kerületi lakosságot minél jobban leképező résztvevői kör válassza ki a győztes projekteket.

Eredmény: Kerületenként 1-3 projekt kerül kiválasztásra, összesen 3-9 projekt kerül kiválasztásra.

A szakasz időintervalluma: 2 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

- **A szavazás lebonyolítása:** a szavazás párhuzamosan online és offline is történik, az offline és online szavazat is ugyanannyit érnek.
- Kik szavazhatnak? Minden a kerületben állandó vagy ideiglenes lakcímmel rendelkező, 18 évet betöltött személy.
  - Online szavazás esetében: regisztráció (irányítószám és utca megadásával) szükséges, 1 IP címről egy szavazatot lehet leadni
  - Offline szavazás esetében: regisztráció (lakcím bemondás alapján irányítószám és utca). Lakcímkártyát nem kérünk.
- **A szavazás módja:** Egy ember két projektre szavazhat a saját körzetében. Így lehetősége van mérlegelni az összes beküldött projektet, nem csak egyet, amihez valamilyen módon kötődik. Mindenki a másik két körzetben is szavazhat, de ott csak 1-1 projektre. Tehát 1 szavazó 3 szavazati lehetőséggel élhet.

A későbbi években a szavazást úgy fejlesztjük tovább, hogy online és offline is kemény korlátot jelentsen az elosztandó összeg. Azaz mindenki "akkora összegben" adhasson le szavazatot (választhatson ki projekteket), amennyi az elosztható pénz - ezzel erősítve a RK költségvetési írástudást terjesztő, edukatív szerepét.

- A szavazás eredményeként a szavazólapon szereplő projektek minden körzetben rangsorolódnak. Ezeket a rendelkezésre álló forrás terhére rangsorrendben választjuk ki. Tehát: az első projekt értelemszerűen nyer, ha a második projekt becsült költsége alacsonyabb, mint az első projekt költségével csökkentett forrás, akkor az is, és így tovább.
- A szavazás időszakában bátorítjuk és segítjük az állampolgárok "kampánytevékenységét" a projektek mellett.
  - A benyújtóktól, küldöttektől videós kortesbeszédeket osztunk meg.
- Offline jelenléttel is igyekszünk elérni az online nem elérhető csoportokat (pl. outreach tablettel, plakátok).

6. Megvalósítás szakasz

A szakasz célja:

A szavazáson nyertes projektet az önkormányzat megvalósítja. A cél, hogy ennek során a lakosság megőrizze bizalmát a folyamatban, biztosított legyen a projektek transzparenciája, nyomon követhetősége és ha lehetséges, akkor a lakosság további bevonása.

Eredmény: Az RK folyamat során kidolgozott ötletekből valóság válik

A szakasz időintervalluma: Elfogadást követően folyamatos

Szakaszon belüli tevékenységek:

- A győztes projektek beépülnek az önkormányzat következő évi költségvetésébe.
- A képviselőket külön tájékoztatjuk arról, hogy a körzetükben milyen fejlesztéseket szavaztak meg, illetve melyek azok az ötletek, amelyek népszerűek voltak, de nem jutottak forráshoz.
- A megvalósulást az első évtől a projektek átlagon felüli nyomon követhetősége és átláthatósága jellemzi
  - a honlapon folyamatosan elérhető információk, mérföldkövek, híradások, akár számlaszintű átláthatóság révén
- A megvalósítás előrehaladását folyamatosan kommunikáljuk is a lakosok felé (pl. átadáshoz kötődő közösségi események)

A következő években törekedni kell a lakosok bevonására a konkrét projektek megvalósításában is (pl. önkéntesség, közösségi események a szabályok meghozatalára egy közösségi térnél, a megnyitás megünneplése, részvétel a fenntartásban, önkormányzati tulajdonú helyiségek felhasználása stb.), így az RK eredményeként létrejött közjavak valóban új típusú, kollaboratív közjavak lesznek.

7. Visszacsatolás, hatásmérés szakasz

A szakasz célja: A tanulási folyamat biztosítása, a folyamat kontrolljának elvégzése.

Eredmény: az RK folyamatos bővítése, illetve beépítése az önkormányzati mechanizmusokba és szervezeti kultúrába olyan írásos formában, hogy a megszerzett tudás ne csak egyes lebonyolítók "fejében" álljon rendelkezésre.

A szakasz időintervalluma: 3 hónap

Szakaszon belüli tevékenységek:

- A hatásmérés során összegyűjtött adatok elemzése és összegzése
- Nyilvános jelentés készítése az adatok és visszajelzések alapján
- Következtetések beépítése a következő évi RK tervezésbe
- A folyamat fejlesztése évről évre
  - A lebonyolítók itt tesznek javaslatot a tapasztalatok alapján pl. az összeg növelésére, a folyamat átalakítására (deliberáció mélyítése, több gyűlés, több kerület, több küldött)
  - Az RK kialakult módszertana hosszabb távon alkalmas konkrét, immár teljes kerületi szintű fejlesztési célok részvételi tervezésére (pl. bérlők részvételével kialakított fejlesztési program + szabályozás (bevétel+kiadás), kutyás infrastruktúra fejlesztésére elkülönített összegről való döntés a gazdák bevonásával stb.), illetve átvett pénzalapok (vállalati felajánlások) tervezésére
  - Cél lehet vállalati "társadalmi felelősségvállalás" (CSR) ösztönzése, bevonása az önkormányzati források mellett.